

SRI B. SUBBAYYA SHETTY.—It is only keeping in mind the urgency of the matter that special recruitment rules were framed. Now the list has come and as early as possible it will be decided.

MR. SPEAKER.— Question hour is over. The remaining questions are lapsed.

REQUESTS TO HELD OVER THE QUESTIONS

SRI S. M. SHEERNALY CHANDRASEKHAR.— Sir, the Minister is here.

MR. SPEAKER.— I cannot help.

SRI C. M. ARUMUGHAM.— I want to ask one question.

MR. SPEAKER.— No questions now.

SRI C. M. ARUMUGHAM.— You were good enough to allow half an hour in respect of one question and another question 15 minutes but this is an important question on which we have to ask some information.

MR. SPEAKER.— You have to tell the Members and not the Chair,

SRI C. M. ARUMUGHAM.— Do you allow somebody to take more time and give this question only a few minutes?

MR. SPEAKER.— Hereafter the Speaker will be alert and hon. members also should be alert.

SRI C. M. ARUMUGHAM.— Let me make my submission. I am not concerned with 'hereafter'. I am concerned with this question now. I only submit to you that all questions are as important as others. This concerns the appointment of Judges to High Court. Therefore, without allowing others to elicit information, how can you say it is over?

MR. SPEAKER.— The members must realise that they should restrict their supplementaries so that others may have opportunities.

SRI S. M. SHEERNALY CHANDRASEKHAR.—I want to know how the questions lapse.

MR. SPEAKER.— I have called upon Sri Arumugham.

SRI S. M. SHEERNALY CHANDRASEKHAR.— After him, will you allow me?

MR. SPEAKER.— You cannot take a promise like that.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—This question pertains to the appointment of High Court Judges. They have said that proposals have been sent to fill up three vacancies. What happens to the other two? We must ask all that.

MR. SPEAKER.— You can take an opportunity at different time. If you feel like that, I will look into the matter. Let us proceed to the next business.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—What I am saying is, is it the pleasure of the Speaker that some members can exceed half hour for one question and others can get hardly two minutes?

MR. SPEAKER.— From tomorrow you will see how the questions will come. I know they are denying chances to others. They must realise and I must also have control.

SRI G. B. SHANKAR RAO.— It is not for the members. It is for the chair to regulate.

MR. SPEAKER.— Hon. members must also know that no question can take more than 5 minutes. Is it fair on the part of members to insist on so many supplementaries? Hon. members must have to co-operate with the Chair and suggest ways and means to the Chair. I know the sentiments of hon. members. I realise what you say.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—I am not saying that you have not realised. I am saying that time must be allotted for all the questions. If the Speaker were to allow half hour for one question and for other questions less time, it will be very difficult for us. All questions are important. This is an important question on which we want to put supplementaries. The questions of some members who rise often with a loud voice will be allowed for half-an-hour. I submit we are also competent to do that—if not for half-an-hour for at least 15 minutes. Since this is a very important question, I request your permission to put my supplementary.

MR. SPEAKER.—Now, I cannot allow as I have already stated that the Question Hour is over.

SRI B. V. KAKKILAYA.—Sir, I want to know whether the other Questions have lapsed or are you holding them over?

MR. SPEAKER.—I would like to draw the attention of the hon'ble members to Rule 41 (2) of the Rules of Procedure. It says:—

“If any question placed on the list of questions for oral answer on any day is not called for answer within the time available for answering questions on that day the answers shall be included in the printed proceedings of the Assembly of that day.”

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Sir, you give the Ruling that the rest of the questions will be taken up tomorrow, and therefore the rest of the questions should be taken up tomorrow.

MR. SPEAKER.—I revised it immediately by saying that the rest of the questions are lapsed.

SRI S. M. SPEERNALY CHANDRASEKHAR.—I would like to know under what rule ?

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Sir, as per rules, the first hour shall be devoted for questions and answers, and that one hour must be distributed for all the questions. If that is not done, it is not our fault.

MR. SPEAKER.—We have been observing that sometimes all the questions are answered within one hour, and sometimes I have permitted a little more time also—of course, with the consent of the House. Today, we were able to complete only five questions. Hereafter, even if it is an important question, I do not allow it for more than five minutes. The time should be distributed on the question of importance. If it is the desire of the House that some more time should be allotted, I will consider. Let us follow the norms and conventions.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ಉಳಿದ ೩-೪ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಳೆ ದಿವಸ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡು ತ್ತೇನೆಂದು ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ ಮೊದಲು ೩-೪ ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಸದ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅರಿತು ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು ನಾವು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ ಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾಳೆಗಾದರೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ರಮವಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪ್ರತಿ ಭಟನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.—ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನ ಬದಲೆ ಅನುಮತಗಳ ಒಂದರಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾಡ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ 'ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನು ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬದುಕದ' ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅರ್ಧಧನ್ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡದೇ ಹಾಗೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಬಿಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ತಾವೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ಆ ರೀತಿಯ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಂತ್ರಿಗಳವರೂ ಸಹ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಉದ್ದದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸದಕರಿಸಬೇಕು, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಈ ಸದನ ದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾರೋ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರಿಗೋ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ? ನಾವೇನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ? ನಮ್ಮ ಮೇಲೂ ತಮಗೆ ದಯೆ ಬರಲಿ. ನಾನು ಕೇಳಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅದು ಇಡೀ ಸ್ಟೇಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸ್ ಬರರ್ ಮಾಡಿದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳು ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಸರ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ತಂದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ತಾವು ಅದನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವೇನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಸ್ಟಿವೆಂಟರಿ ಕ್ಲರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ನಾವು ಗುಂಪಿರವಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು ಆದರೆ ನಮಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಚರ್ಚೆ ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗುತ್ತದೆ.

SRI C. M. ARUMUGAM.—I am not questioning the authority of the Hon'ble Speaker in permitting some members to put questions for half-hour. Since you said that the rest of the questions would lapse, I would request you kindly to permit me to put a supplementary to question No. 537 (370). It is no doubt that the rule stipulate that every first hour should be a question hour but you have got the discretion to extend it by another half-hour. In the Legislative Council I have observed that the question hour is extended by half-hour or one hour. Today particularly you have said that the remaining questions tabled for today would lapse. Anyway I do not want to question your authority but seek your permission to put a supplementary to question No. 537 (307).

MR. SPEAKER.—I shall examine your request.

SRI C. M. ARUMUGAM.—I am only appealing to the Chair to permit me to put a supplementary.

MR. SPEAKER.—Since I have already ruled that the remaining questions would lapse, I am not going to permit any hon'ble member to put either questions or supplementaries.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಸಹ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಯಾವರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅದರಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಆರ್ಮುಗಂರವರು ಆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇವತ್ತೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈಗ ಉಳಿದಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

MR. SPEAKER.—I would like to know from the hon. member Sri Arumugam whether he is inclined to make any more submission ?

SRI C. M. ARUMUGAM.—I would only submit that my question may be taken up tomorrow.

SRI S. R. BOMMAI.—So far as purposeful functioning of the parliamentary democracy is concerned, I am very sorry, today we have wasted some time—I am using the word 'wasted' with full sense of responsibility. We are governed by our rules and everybody must co-operate to comply with the rules. The question hour is fixed for one hour. I have seen in the Lok Sabha and other legislatures that the questions put down are finished within one hour; not even a single minute is extended. I am very sorry to find that such a thing is not followed here. This practice should have been followed from the beginning of the session but for the last 41 days I have observed that the question hour is extended. Today we are taken by surprise when the Speaker refused to extend the time. Perhaps this might be the Speaker had been to Delhi and must have had an opportunity of observing the proceedings of the Lok Sabha where not even a minute is extended. I think we have to follow that practice; otherwise we will not be functioning in a purposeful way. In order to follow this practice, there should be co-operation from the members and also by the Ministers.

Sir, I completely agree with the feelings of the hon. Members that they must be given full opportunity to put their questions. Putting questions is a fundamental right. I do not claim any higher right than others.

SRI C. M. ARUMUGAM.—We have been hearing you for the last 45 days. If you pass any remark against us, it will be unfair on your part.

SRI S. R. BOMMAI.—Sir, I am not advising anybody; but I am expressing my feelings very plainly and very firmly. I owe a responsibility to the people of this State being a Leader of the Opposition. I am sorry today the Minister for Parliamentary Affairs should have guided the proceedings and the members. I would say that the question hour must be completed within one hour and this hour should be regulated in such a way that all the questions must be reached. In respect of important question, a little adjustment could be made, but all questions must be answered within that one hour. That regulation must be made by the Chair. I am not commenting upon the conduct of any hon. member. The rules apply to me also. Everybody should co-operate to see that all the questions are reached within one hour.

You were good enough to give a ruling that question hour is over. Once a ruling is given, it must be responsibility of every member to obey it. I have sometime found that some members are given more

time, that I am not able to tolerate it. Every member has equal right—whether he is a senior member or a newly elected member. I have observed that on a particular question, more time is devoted and on some other question only five minutes are allowed.

If the time is extended on certain important questions—I do understand it is because it affects the entire State.

2-30 P.M.

SRI B. BASAVALINGAPPA.—The Leader of the Opposition is in high spirit today. I don't know why? May be for obvious reasons. These are the matters which could be for obvious reasons. These are the matters which could be thrashed out in the Business Advisory Committee. How we should conduct and how we should limit the deliberations etc., could be discussed there and decided. Therefore, I would appeal to the Speaker and the Hon. Leader of the Opposition, that we can thrash it out in the Business Advisory Committee so that all of us can know our own limitations and adjust to these things. But the questions hour should be adhered to and restricted to one hour only and should not be extended. I think, there is no quarrel over this issue.

MR. SPEAKER.—Such of the questions which are not answered, they remain lapsed automatically.

SRI S.R. BOMMAI.—So far as today's questions are concerned, they could be taken up tomorrow. We have been following certain procedures and the question hour has been extended several times. Therefore, it is surprising to know that the questions have lapsed. Therefore, I join with Mr. Arumugam and Hon. Minister Sri Bangarappa to say that these questions might be taken up tomorrow. For the first time it is being lapsed. So far the Speaker was good enough to extend the timings of the question hour. From tomorrow this procedure will be followed. But the question hour must be one hour only.

Further, I would like to say that I don't want to curb any right of any hon. Members—particularly from this side. Let my friends know this. I don't want to hurt the feelings of any Member and also I don't want to give any advice. I am humble enough to take advice and guide the proceedings of this House.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈ ಪ್ರಕರಣ ಆಗುವಾಗ ದುರದೈವವಶಾತ್ ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹಿಂದೆಯೂ ನಡೆದಿವೆ. ನಾನು ೧೯೬೨ರಿಂದಲೂ ಈ ವಸೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮಹತ್ವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಾವು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಗಿಯಲೇಬೇಕು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಇದ್ದು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಇದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಸಪ್ತಮೆಂಟರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವ ಕ್ರಮ ಇದೆ. ಇಂದು

ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಪ್ರಥಮ ಭಾರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಘಂಟೆಗೆ ಮುಗಿದಿದೆ; ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋವಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ತಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇದು ಒಂದು ಪ್ರೀಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಬಾರದ್ದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಮುಗಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮನೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಾಲ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಕೂಡ ದಯಮಾಡಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ೩-೪ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಹಾಕದಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ೫-೬ ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇವತ್ತು ಉಳಿದಿರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ೯೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಹತ್ತನೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮನೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೀಗೆ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಗಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಹಿವಾಟನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಮಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಆ ಮಾತು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರರಾವ್.—ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ಈ ಮನೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವತ್ತೂ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಫ್. ಉಪ್ಪಾಳ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ಮುಂದಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರರಾವ್.—ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತಾವು ರೆಗ್ಯುಲೇಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆ ಹೊರತು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಾರದು. ಮತ್ತೆ ಇದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಹಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಂತವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಅಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮನಾದ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಗೌರವ ಇದೆ. ಸ್ಥಾನ ಇದೆ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿರಲಿ, ಈ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕ ರಾಗಿರಲಿ, ಆ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿರಲಿ ಅವರು ಅಪರವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಾಯಕರೇ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಮನೆಗೆ ನಾಯಕರಲ್ಲ. ಬಿಸಿನೆಸ್ ಆಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿಯವರು ಯಾವ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಅಫ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಡೆದಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಸದಸ್ಯರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ರೀತಿ ಆಗದಂತೆ ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ವಿನಂತಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕಾಲದ ಮಹತ್ವದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಸಮಯ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಂದು 31 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 3 ಪ್ರಮುಖವಾದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಇವೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 10-11 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ 4-2 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ರೀಡ್ ಆಗುವುದೂ ಸಹ ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 11 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 11 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸನ್ನಿ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿಯಾದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕುಭಾಷ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗಿನ ನಿಯಮಾವಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ ಅನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಇಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಗೌರವೇಂಟ್ ವಿಪ್ ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಸಮಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವು ಲ್ಯಾಪ್ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉಳಿದಿವೆ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರಕುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೊನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Calling Attention to matters of urgent Public Importance

(i) *re: action taken by the PLD Bank in Gulbarga District to auction the agricultural lands belonging to farmers for Government dues.*

SRI PRABHAKAR TELKAR (Chitapur).—I call the attention of the Minister for Co-operation to the action taken by the PLD Banks in Gulbarga District to auction the agricultural lands belonging to farmers, for Government dues.

SRI V. M. KUSHNOOR (Minister of State for Co-operation).—I Wish to make the following Statement.—

According to the procedure the Agriculturists who have borrowed Long-term loans have to pay their dues as and when the loan instalments fall due. If members fail to repay their dues in time, the Banks are left with no alternative but to take steps to recover dues as per rules. In accordance with Government instructions issued under Circular No. DPAR 15 AAR 78, dated 1st February, 1978, necessary instructions have already been issued to all Departmental Officers not to take coercive action for recovery of Bank's dues against Small and Marginal Farmers and to approach such members when they have disposed off their agricultural produce and have ready cash. Primary Land Development Banks have been asked to concentrate efforts for recovery of dues on big and affluent farmers.